

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 19ης Δεκεμβρίου 1961*

Στην υπόθεση 7/61,

Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, εκπροσωπούμενη από τον νομικό της σύμβουλο Giancarlo Olmi, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Henri Manzanarès, γραμματέα της Νομικής Υπηρεσίας της Επιτροπής, 2, place de Metz,

προσφεύγουσας,

κατά

Κυβερνήσεως της Ιταλικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενης από τον καθηγητή Ricardo Monaco, επικεφαλής της Νομικής Διπλωματικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εξωτερικών, (ο οποίος αντικαταστάθηκε κατά την προφορική διαδικασία από τον Dr Paolo Massimo Antici, σύμβουλο της πρεσβείας της Ιταλικής Δημοκρατίας στο Λουξεμβούργο), επικουρούμενο από τον Pietro Peronaci, Sostituto Avvocato generale dello Stato, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την πρεσβεία της Ιταλίας, 5, rue Marie-Adélaïde,

καθής,

με την οποία ζητείται να αναγνωριστεί ότι η Ιταλική Δημοκρατία αναστέλλοντας, χωρίς να κάνει χρήση των προβλεπομένων διαδικασιών για την εφαρμογή των ρητρών διασφαλίσεως, τις εισαγωγές, από τα κράτη μέλη, προϊόντων, την ελευθέρωση των οποίων είχε παγιοποιήσει, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31, δεύτερη παράγραφος, της Συνθήκης περί ιδρύσεως της ΕΟΚ και που είναι τα εξής:

— ζώντες χοίροι, άλλοι εκτός από τους προοριζομένους προς σφαγή,

— λαρδί και λίπος χοιρινού, που δεν παίρνεται με πίεση ή λιώσιμο, νωπό, διατηρημένο με απλή ψύξη, κατεψυγμένο, αλατισμένο ή σε άρμη, αποξηραμένο ή καπνιστό,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

— λίπος χοιρινό με την ονομασία «saindoux» ή άλλα ζωικά λίπη, που παίρνονται με πίεση ή λιώσιμο,

— χοιρομέρια (jambon cuits),

παρέβη υποχρέωση που υπέχει από τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της ΕΟΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους Α. Μ. Donner, Πρόεδρο, Ο. Riese και J. Rueff, Προέδρους τμήματος, L. Delvaux (εισηγητή), Ch. L. Hammes, R. Rossi και N. Catalano, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Lagrange
γραμματέας: A. van Houtte

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

Α — Επί του αντικειμένου της προσφυγής

Από την αλληλογραφία που αντηλλάγη μεταξύ των διαδίκων από την 1η Μαρτίου 1961 και εφεξής, και η οποία κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 18 Νοεμβρίου 1961, προκύπτει ότι η Ιταλική Κυβέρνηση συμμορφώθηκε τελικά προς την άποψη της Επιτροπής και, αφενός μεν θέσπισε, από την 1η Ιουλίου 1961, ένα σύστημα ελαχίστων τιμών για ορισμένα από τα εν λόγω προϊόντα, αφετέρου δε επέτρεψε πάλι την πλήρη απελευθέρωση των εισαγωγών για τα υπόλοιπα.

Εναπόκειται στο Δικαστήριο να εξετάσει μήπως τα αιτήματα της προσφυγής απέβησαν τώρα άνευ αντικειμένου, έτσι ώστε να καταργηθεί η δίκη.

Από το άρθρο 171 της Συνθήκης προκύπτει ότι η προσφυγή έχει ως αντικείμενο να διαπιστώσει το Δικαστήριο ότι ένα κράτος μέλος παρέβη υποχρέωσή του εκ της Συνθήκης.

Εναπόκειται στο Δικαστήριο να κρίνει αν διαπράχθηκε η παράβαση, χωρίς να πρέπει να εξετάσει αν το εν λόγω κράτος έλαβε, μετά την άσκηση της προσφυγής, τα απαραίτητα μέτρα ώστε να παύσει η παράβαση.

Το άρθρο 169, δεύτερη παράγραφος, δεν παρέχει στην Επιτροπή το δικαίωμα να απευθυνθεί στο Δικαστήριο παρά μόνο αν το εν λόγω κράτος δεν συμμορφωθεί προς τη γνώμη της Επιτροπής εντός της ταχθείσας από την Επιτροπή προθεσμίας· η προθεσμία δε αυτή επιτρέπει στο ενδιαφερόμενο κράτος να τακτοποιήσει τη θέση του σύμφωνα με τις επιταγές της Συνθήκης.

Εξάλλου, αν το κράτος δεν συμμορφωθεί προς τη γνώμη αυτή, εντός της προβλεπομένης σ' αυτήν προθεσμίας, η Επιτροπή δεν στερείται του δικαιώματος να ζητήσει από το Δικαστήριο να αποφανθεί επί της παραβάσεως των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη Συνθήκη.

Στην προκειμένη περίπτωση, η Επιτροπή, αν και αναγνωρίζει ότι η Ιταλική Κυβέρνηση τήρησε τελικά τις υποχρεώσεις της, μετά όμως από την παρέλευση της προαναφερθείσας προθεσμίας, διατηρεί το συμφέρον να κριθεί κατά νόμο το ζήτημα αν διαπράχθηκε η παράβαση.

Επομένως, η προσφυγή δεν μπορεί να κηρυχθεί ως άνευ αντικειμένου.

B — Επί του παραδεκτού

Τρεις ενστάσεις απαραδέκτου προβάλλονται κατά της προσφυγής:

α) Σύμφωνα με την πρώτη, το έγγραφο της Επιτροπής, της 21ης Δεκεμβρίου 1960, δεν αποτελούσε «αιτιολογημένη γνώμη» υπό την έννοια του άρθρου 169 της Συνθήκης, λόγω του ότι δεν εξέταζε την ορθότητα των επιχειρημάτων που προέβαλε η Ιταλική Κυβέρνηση ως προς την ύπαρξη και τη σοβαρότητα της κρίσεως που έπληττε την αγορά των χοιρινών και ως προς τον αναγκαίο χαρακτήρα των προσωρινών μέτρων που αποφασίστηκαν για τον τερματισμό της.

Η αναφερόμενη στο άρθρο 169 της Συνθήκης γνώμη πρέπει να θεωρείται ότι είναι επαρκώς αιτιολογημένη κατά νόμο όταν περιλαμβάνει, όπως στην προκειμένη περίπτωση, συνεκτική έκθεση των λόγων που οδήγησαν την Επιτροπή στην πεποίθηση ότι το ενδιαφερόμενο κράτος παρέβη υποχρέωση που υπέχει από τη Συνθήκη.

Το προαναφερθέν έγγραφο, της 21ης Δεκεμβρίου 1960, αν και δεν έχει συνταχθεί κατά τον απαιτούμενο τύπο, ικανοποιεί αυτή την επιταγή.

β) Η καθής υποστηρίζει, κατά δεύτερο λόγο, ότι υφίσταται αντίφαση μεταξύ της στάσεως της Επιτροπής, κατά την ημερομηνία της διατυπώσεως της αιτιολογημένης γνώμης, στις 21 Δεκεμβρίου 1960, οπότε θεωρούσε ότι βρισκόταν σε θέση να εκτιμήσει την κατάσταση και να διατυπώσει αιτιολογημένη γνώμη, και κατά την ημερομηνία της απαντήσεώς της προς το αίτημα της εφαρμογής μέτρων διασφαλίσεως, στις 10 Μαρτίου 1961, οπότε ισχυρίστηκε ότι ανέμενε τις απαραίτητες πληροφορίες για να κρίνει επί του αιτήματος.

Η υποβολή αιτήσεως βάσει του άρθρου 226 της Συνθήκης απαιτεί συγχρόνως διεξαγωγή έρευνας και εκτίμηση της καταστάσεως, και εν συνεχεία την έκδοση αποφάσεως, δηλαδή την εξέλιξη ορισμένης διαδικασίας.

Αντίθετα, η πρώτη παράγραφος του άρθρου 169 εφαρμόζεται κάθε φορά που η Επιτροπή κρίνει, ορθώς ή εσφαλμένως, ότι ένα κράτος μέλος παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη.

Δεν διαφαίνεται καμία αντίφαση μεταξύ της στάσεως της Επιτροπής, κατά την ημερομηνία που διατύπωσε την αιτιολογημένη γνώμη, και της στάσεώς της κατά την ημερομηνία της απαντήσεώς της στην αίτηση εφαρμογής μέτρων διασφαλίσεως.

γ) Η καθής υποστηρίζει, κατά τρίτο λόγο, ότι η προσφυγή του άρθρου 169, δεύτερη παράγραφος, δεν είναι παραδεκτή παρά μόνο αν το εν λόγω κράτος δεν συμμορφώθηκε προς την αιτιολογημένη γνώμη, και ότι η Ιταλική Κυβέρνηση πράγματι συμμορφώθηκε, υποβάλλοντας στην Επιτροπή, στις 5 Ιανουαρίου 1961, πριν από την παρέλευση της ταχθείσας προθεσμίας, αίτηση εφαρμογής μέτρων διασφαλίσεως βάσει του άρθρου 226.

Για να συμμορφωθεί προς την αιτιολογημένη γνώμη, η Ιταλική Κυβέρνηση έπρεπε να κινήσει, σε εύθετο χρόνο, τις απαραίτητες διαδικασίες για να καταργήσει

τα ανασταλτικά μέτρα που κρίθηκαν αντίθετα προς το άρθρο 31. Η υποβολή αιτήσεως εφαρμογής μέτρων διασφαλίσεως έχει εντελώς διαφορετικό περιεχόμενο.

Για τους προαναφερθέντες λόγους, οι προβληθείσες από την καθής ενστάσεις απαραδέκτου πρέπει να απορριφθούν.

Γ — Επί της ουσίας

Μολονότι η καθής δεν αμφισβητεί ρητά ότι η εκ νέου εφαρμογή, από ένα κράτος μέλος, περιοριστικών μέτρων στις εισαγωγές προϊόντων, των οποίων η ελευθέρωση είχε παγιωθεί μεταξύ των κρατών μελών, είναι αντίθετη προς τις επιταγές του άρθρου 31 της Συνθήκης, προβάλλει εντούτοις διάφορα επιχειρήματα επιδιώκοντας να αποδείξει ότι, παρ'όλα αυτά, υπό τις συνθήκες και τις περιστάσεις της υπό κρίση διαφοράς, αυτή η μη συμμόρφωση προς το άρθρο 31 δεν συνιστά παράβαση εκ μέρους της Ιταλικής Δημοκρατίας των υποχρεώσεων που υπέχει από τη Συνθήκη.

α) Η καθής επικαλείται, καταρχάς, τον προσωρινό χαρακτήρα των ληφθέντων μέτρων. Διαβεβαιώνει ότι η βούλησή της να αποκαταστήσει το συντομότερο δυνατόν την ελεύθερη εισαγωγή των εν λόγω προϊόντων αποδεικνύεται από τον καθορισμό κατ' επανάληψη και για μικρές χρονικές περιόδους, της διάρκειας ισχύος των ανασταλτικών μέτρων.

Η προβλεπόμενη στο άρθρο 31 υποχρέωση «standstill» είναι απόλυτη. Δεν έχει καμία εξαίρεση, έστω και μερική ή προσωρινή. Η υποστηριζόμενη από την καθής ερμηνεία θα οδηγούσε σε μονομερείς ενέργειες των κρατών μελών, ευθέως αντιτιθέμενες στον επιδιωκόμενο από τη Συνθήκη σκοπό στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων.

Επομένως το επιχείρημα της καθής πρέπει να απορριφθεί.

β) Η καθής υποστηρίζει, περαιτέρω, ότι το άρθρο 226 περί μέτρων διασφαλίσεως έχει εφαρμογή στην προκειμένη περίπτωση και ότι η Επιτροπή έπρεπε να λάβει απόφαση επί του θέματος αυτού, έστω και αν δεν κλήθηκε ρητά να το πράξει πριν από τις 5 Ιανουαρίου 1961.

Τα προβλεπόμενα στο άρθρο 226 μέτρα διασφαλίσεως δεν μπορούν να επιτραπούν παρά μόνο στο πλαίσιο της ειδικής διαδικασίας αυτού του άρθρου, δη-

λαδή κατόπιν ρητής και όχι διαφορούμενης αιτήσεως της ενδιαφερομένης κυβερνήσεως, διότι συνιστούν μέτρα που αποτελούν εξαίρεση από τους κανόνες της Συνθήκης, τα οποία μπορούν να διαταράζουν τη λειτουργία της κοινής αγοράς.

Στην προκειμένη περίπτωση, το έγγραφο της Ιταλικής Κυβερνήσεως, της 20ής Ιουνίου 1960, δεν είχε ως αντικείμενο παρά μόνο τα μέτρα που είχε λάβει αυτή η κυβέρνηση και ούτε καν αναφερόταν στα μέτρα διασφάλισης που εξαρτώνται από την έγκριση της Επιτροπής.

Συνεπώς, η Επιτροπή δεν όφειλε να εκδώσει απόφαση επί της αιτήσεως περί χορηγήσεως αδείας λήψεως μέτρων διασφάλισης πριν από τις 5 Ιανουαρίου 1961, ημερομηνία κατά την οποία κλήθηκε ρητά από την καθής να το πράξει.

γ) Η καθής υποστηρίζει, κατά τρίτο λόγο, ότι δεν είχε στη διάθεσή της άλλο μέσο εκτός από την προσωρινή αναστολή των εισαγωγών για να αντιμετωπίσει τις τεχνητά χαμηλές τιμές που ίσχυαν στον τομέα του χοιρινού κρέατος. Εξάλλου, οι γενικές αρχές του δημοσίου δικαίου επιτρέπουν σε κάθε κράτος, σε επείγουσες περιπτώσεις, να λάβει τα απαραίτητα προσωρινά μέτρα προς αντιμετώπιση σοβαρών γεγονότων.

Το άρθρο 226 περιέχει ρητή διάταξη προβλέπουσα μια διαδικασία επείγοντος, η οποία επιτρέπει την αντιμετώπιση των πλέον σοβαρών περιστάσεων εντός των συντομοτέρων προθεσμιών.

Και μόνο το γεγονός ότι έχει προβλεφθεί μια διαδικασία επείγοντος αποκλείει κάθε μονομερή ενέργεια των κρατών μελών, τα οποία, επομένως, δεν μπορούν να επικαλούνται ούτε το επείγον, ούτε τη σοβαρότητα της καταστάσεως για να καταστρατηγήσουν τη διαδικασία το άρθρου 226.

Στην προκειμένη περίπτωση αυτή η διαδικασία δεν κινήθηκε παρά μόνο αρκετούς μήνες μετά την έναρξη της διοικητικής φάσεως της διαφοράς.

Επομένως, τα επιχειρήματα που στηρίζονται στην ανάγκη και στο επείγον πρέπει να απορριφθούν.

δ) Η καθής επικαλείται, τέλος, το άρθρο 36 της Συνθήκης, το οποίο επιτρέπει, ιδίως, τις απαγορεύσεις εισαγωγών που δικαιολογούνται από λόγους δημοσίας

τάξεως. Κατά την άποψή της, η Επιτροπή, η οποία επελήφθη του προβλήματος, έπρεπε να ερευνήσει αυτεπάγγελα αν έπρεπε να εφαρμοστεί το άρθρο 36 στην προκειμένη περίπτωση.

Το άρθρο 36, αντίθετα προς το άρθρο 226, αφορά περιπτώσεις μη οικονομικής φύσεως που δεν μπορούν να θίξουν τις αρχές που καθορίζονται στα άρθρα 30 έως 34, καθώς το επιβεβαιώνει και η τελευταία φράση του άρθρου αυτού.

Ιδίως αυτό το άρθρο δεν θεσπίζει γενική ρήτρα διασφάλισης, επιπλέον της προβλεπόμενης στο άρθρο 226, η οποία να επιτρέπει στα κράτη μέλη να παρεκκλίνουν με μονομερείς ενέργειες από τη διαδικασία και τις εγγυήσεις που προβλέπονται από αυτή την τελευταία διάταξη.

Τέλος, τίποτε δεν μπορούσε να δώσει a priori λαβή στην Επιτροπή να υποθέσει ότι οι προσωρινοί περιορισμοί των εισαγωγών που αποφάσισε αιφνίδια η Ιταλική Κυβέρνηση, μπορούσαν να δικαιολογηθούν βάσει των διατάξεων του άρθρου 36, εφόσον δεν έγινε καμία αναφορά σ' αυτό το επιχείρημα κατά τη διάρκεια των συζητήσεων που προηγήθηκαν της δικαστικής φάσεως.

Επομένως, αυτό το επιχείρημα πρέπει να απορριφθεί.

Συνεπώς, για τους προαναφερθέντες λόγους, η προσφυγή πρέπει να κηρυχθεί βάσιμη.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

έχοντας υπόψη τα διαδικαστικά έγγραφα,

αφού άκουσε την έκθεση του εισηγητή δικαστή, τις προφορικές παρατηρήσεις των διαδίκων, καθώς και τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα,

έχοντας υπόψη τα άρθρα 30 έως 34, 36, 169, 171 και 226 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Πρωτόκολλο περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και τον Κανονισμό Διαδικασίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,

απορρίπτοντας κάθε αντίθετο ή ευρύτερο αίτημα, κηρύσσει την υπό κρίση προσφυγή παραδεκτή και αποφαινεται:

Η Ιταλική Κυβέρνηση, αναστέλλοντας προσωρινά τις εισαγωγές των οικείων προϊόντων από τα κράτη μέλη, παρέβη υποχρέωση που υπέχει από το άρθρο 31, πρώτη παράγραφος της Συνθήκης.

Κρίθηκε από το Δικαστήριο στο Λουξεμβούργο στις 19 Δεκεμβρίου 1961.

Donner

Riese

Rueff

Delvaux

Hammes

Rossi

Catalano

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στις 19 Δεκεμβρίου 1961.

Ο Γραμματέας
A. van Houtte

Ο Πρόεδρος
A. M. Donner